

Ondersteuning bij het bespreken van ethische dilemma's

Wat zijn ethische dilemma's?

Simpel gezegd zijn ethische dilemma's vragen over de zorg- of dienstverlening waarbij het gaat om: "Wat is hier het goede om te doen?".

Algemeen stukje over het bespreken van ethische dilemma's

Uit onderzoek blijkt (onder andere voor het project Ethiek van de dagelijkse verzorging en verpleging van de CNV Publieke Zaak; voor het eindverslag zie www.metwaardenhelen.nl) dat werkers in de gezondheidszorg steeds vaker voor ethische dilemma's komen te staan. Zij moeten regelmatig stil staan bij de verschillende keuzes die zij kunnen maken. Te denken valt aan een bewoner die door onrustig gedrag en het steeds weer aandacht vragen, andere

bewoners en het personeel hindert. Wat te doen in die situatie? Of zie de vele voorbeelden die genoemd worden op www.zorgethiek.nl om te onderstrepen waar medewerkers dagelijks mee te maken hebben. Deze dilemma's gelden voor alle personeelsleden die in aanraking komen met bewoners. Bezinning met elkaar is noodzakelijk en essentieel om de betrokkenheid van het personeel bij het verlenen van de zorg hoog te houden. Door met elkaar te praten over wat goede zorg in die situatie moet inhouden ontstaat er meer nuancering, creativiteit en inventiviteit in de reacties naar bewoners. Tevens hebben collega's meer begrip voor elkaar en het bespreken draagt bij aan een goede teamgeest en werksfeer.

Vormen waarin gesproken kan worden over ethische dilemma's

Algemeen gesprek over ethische dilemma's en hoe daarmee om te gaan

Bespreking van de ethische dilemma's die medewerkers dagelijks tegenkomen kan plaats vinden in een team, maar ook in grotere groepen. Het gaat dan over hoe gevoelig ben je voor ethische kwesties? Daarna praten we over hoe kun je omgaan met ethische vraagstukken als je die situaties tegenkomt? Hiervoor worden de vier regels voor ethisch gevoelig zijn en de ethische reflectie methode gebruikt. Deze handleidingen krijgen de medewerkers na afloop, zodat zij zelf verder kunnen met het bespreken van ethische dilemma's in het eigen team of de organisatie.

Met Waarden Helen
Marianne Waling-Huijsen

verzorgenden en verpleegkundigen, voor andere groepen medewerkers, voor alle vrijwilligers of voor het hele personeel; al naar gelang de omstandigheden en de afspraken die we maken. Voorbeeld hiervan is de 'Dicht bij mijn bed show'; zie aparte bijlage of www.metwaardenhelen.nl

Leidinggevenden ondersteunen bij het leiden van ethische dilemma besprekingen

Praten over ethische dilemma's vraagt een vertrouwde omgeving en er moet aan de juiste voorwaarden voldaan worden. Deze voorwaarden komen aardig in beeld door de spreuk: 'Een dialoog is veel interessanter dan een discussie. Bij een discussie gaat het er om: Wie heeft gelijk? Terwijl het bij een goede dialoog (met veel luisteren) gaat om de vraag hoe kunnen we zo communiceren dat allen verder komen'. De leidinggevenden krijgen praktische handvatten en methoden aangereikt voor de teamgesprekken over ethische dilemma's.

Het bespreken van een specifiek dilemma

Stel dat er zich een specifieke situatie voordoet waarbij de betrokken medewerkers met elkaar tot afspraken willen komen over de aanpak. Op dat moment kunnen we met betrokkenen overleggen hoe zij in gegeven omstandigheden tot een oplossing komen. Dit vindt meestal plaats in eigen team of in de vorm van moreel beraad. Dat laatste wil zeggen dat alle betrokken mensen, die zich met deze situatie geconfronteerd voelen, praten over hoe in het vervolg de opstelling zal zijn. Hierbij zijn alle medewerkers van verschillende disciplines aanwezig; bijvoorbeeld verzorgenden en verpleegkundigen, arts, paramedisch personeel, huishoudelijk medewerker en geestelijke verzorger.

Prikkelende manieren om stil te staan bij ethische dilemma's

Verder zijn er prikkelende mogelijkheden om met elkaar op een meer ludieke manier stil te staan bij de vele vragen die zich voor doen. Dit kan voor alle

Manier waarop ondersteuning mogelijk is

De ondersteuning bij het omgaan met ethische dilemma's is echt maatwerk. Na telefonisch overleg over wat de instelling wenst of nodig heeft proberen we gezamenlijk tot de juiste vorm voor die groep of organisatie te komen.

Voorwaarden

Als blijkt dat de instelling (waarschijnlijk) gebruik gaat maken van mijn ondersteuning ben ik bereid om eenmalig langs te komen voor een overleg over de definitieve inhoud en vorm van aanpak. Hierbij reken ik geen uurloon, maar wel reiskosten op basis van € 0,27 per km.